

Šta je Ženski sud?



- Prostor za glasove žena, za svjedočenja žena o iskustvu nepravdi pretrpljenih tokom rata i u miru,
- Prostor za svjedočenje žena o nasilju u privatnoj i javnoj sferi,
- Prostor za svjedočenje o organizovanom otporu žena.

Kada je počeo proces formiranja Ženskog suda - feministički pristup pravdi?



Krajem 2010. godine 7 članica Inicijativnog odbora/IO iz gotovo svih nekadašnjih republika SFRJ pokrenule su inicijativu za organizovanje ŽS. IO sada ima 10 organizacija iz svih država bivše Jugoslavije.

U protekle dvije godine, Žene u crnom su bile nositeljke programskih aktivnosti.

Šta smo do sada uradile?



Tokom protekle dvije godine rada na terenu, organizovano je:

- **11** regionalnih seminara,
- **10** obuka za Javne prezentacije,
- **102** javnih prezentacija u **83** grada u cijeloj regiji,
- **25** dokumentarnih filmova u vezi sa temom,
- **15** sastanaka (radni konsultativni, sastanci Inicijativnog odbora, sastanak Međunarodnog savjetodavnog odbora),

- **5** regionalnih feminističkih kružoka za produblivanje znanja u vezi sa temom,

- **10** izdavačkih jedinica (brošure, čitanke i mirovna agenda) kao i veliki broj lifleta na svim jezicima (albanski, bhsc, makedonski, slovenački).

Koji period obuhvata Ženski sud?



- Ženski sud će se baviti nasiljem počinjenim 90-ih godina,
- Ženski sud će se baviti nasiljem nakon ratova 90-ih XX veka.

Zaključeno je da kontinuitet nepravdi i nasilja povezuje ratnu i postratnu situaciju.

Kojim bi se oblicima nasilja bavio Ženski sud?



Stavovi i svjedočenja učesnica u procesu, ukazuju da su najčešći oblici nasilja, po učestalosti, sledeći:

I Nasilje na etničkoj osnovi:

- **Institucionalno nasilje** - šikaniranja na granici od strane policije na osnovu etničke pripadnosti; istjerivanja s posla zbog manjinske etničke pripadnosti; prisilna promjena identiteta zbog etničke pripadnosti; istjerivanja iz stanova, itd.
- **Represija na nivou društva** - odbacivanje, šikaniranje, isključivanje etnički mješovitih porodica/ brakova/zajednica, itd.

II Militarističko nasilje:

- **Rat protiv civila** – ratna dejstva, stalna fizička ugroženost, opsade, iznurivanje glađu, bombardovanje, militaristički teror na granici, itd.
- **Represija zbog otpora prisilnoj mobilizaciji** - nad ženama koje su podržavale dezertere-muške srodnike kao i nad antiratnim aktivistkinjama, podržavateljicama dezertera i prigovarača savjesti, itd.


III Kontinuitet rodno zasnovanog nasilja:

- **Ratni zločin silovanja** - prećutkivanje ratnog zločina silovanja, zloupotreba ratnog silovanja u nacionalističke svrhe, stigmatizacija žena koje o tome svjedoče, itd.
- **Muško nasilje nad ženama** - fizičko, psihičko i seksualno nasilje u braku i partnerskim vezama od strane povratnika sa ratišta, muško nasilje nad ženama u javnom prostoru kao društveno prihvatljiv oblik ponašanja, itd.
- **Politička represija nad braniteljicama ljudskih prava**

IV Ekonomsko nasilje nad ženama:


- **Privatizacija kao zločin nad ženama** - ukiđanje radnih prava, socio-ekonomskih, itd.
- **Život u stalnoj ekonomskoj oskudici** - život u stalnom strahu od siromaštva, od nezaposlenosti, od otpuštanja sa posla, od rada bez nadoknade, itd.

Dileme i izazovi koji su proizašli iz procesa

 a) *Pitanje odgovornosti* - iskustvo sa terena je pokazalo da u javnosti nije prisutno pitanje odgovornosti (moralne, političke...) i to zbog:


- * nacionalizma,
- * prebacivanja odgovornosti na „druge“ (prije svega na drugu naciju),
- * poricanje i minimiziranje ratnih zločina počinjenih „u naše ime“, itd.

Žene smatraju da je to prepreka pravednom miru i da je važno nastaviti rad na pitanju odgovornosti iz feminističkog ugla.

 b) *Da li Ženski tribunal ili Ženski sud?* U vezi sa ovom dilemom, žene smatraju:

- * Ženski tribunal je bliži institucionalnom pravnom sistemu („pravom sudu“)
- * Ženski sud više omogućava prostor za svjedočenje, iscjeljenje trauma i obnavljanje odnosa.

Žene se opredjeljuju za model suda koji spaja elemente i ženskog suda i ženskog tribunala.

 c) *Mjesto održavanja suda* - ova dilema, prema učestalosti odgovora sa terena pokazuje da bi se sud mogao organizovati u:

1. Beogradu, kao "simbolu odgovornosti za ratne zločine",
2. Sarajevu, kao "simbolu patnje",
3. više gradova, kao "putujući sud",
4. gradu koji je "izvan", koje ne nosi ratne traume.

Definitivna odluka o mjestu održavanja Ženskog suda, biće donijeta u nastavku procesa.

 d) *O svjedočenju na Ženskom sudu, iskustvo je pokazalo da:*

- * Postoji velika potreba za sigurnim prostorom,
- * Postoji strah od obnavljanja trauma,
- * Postoji strah od javnog nastupa,
- * Postoji strah za ličnu bezbjednost i bezbjednost članova porodice.

U svim sredinama preovladavaju krajnja nesigurnost (u političkom, etničkom, rodnom, socioekonomskom pogledu) koja povećava ranjivost žena.

Šta smo još do sada uradile?

- Više od **200** organizacija civilnog društva je uključeno u proces,
- U aktivnostima u vezi sa ŽS, učestvovala su žene iz više od **100** gradova,
- Proces organizovanja ŽS je obuhvatio više od **3.500** učesnica/ka.
- Preko **250** aktivistkinja/sta su direktno učestvovala/i u osmišljavanju i realizovanju aktivnosti na organizovanju ŽS.

Priredile: Žene u crnom
januar 2013.



Žene u crnom
Jug Bogdanova 18/5, Beograd
+381 11 26 23 225
zeneucrn@gmail.com
www.zeneucrn.com



ŽENSKI SUD

FEMINISTIČKI PRISTUP PRAVDI